

LA 12/2026 vp

Kuntaliiton ratkaisuehdotus: Kunnallisvalituksen väärinkäytön hillitseminen**Johdanto**

Eduskunnalle on keväällä 2026 annettu lakialoite laiksi kuntalain 137 §:n muuttamisesta (LA 12/2026 vp). Ehdotuksen mukaan kuntalain (410/2015) 16 luvun mukaista oikeutta tehdä oikaisuvaatimus ja kunnallisvalitus rajoitetaisiin päätöksistä, jotka koskevat kunnan ja yksityishenkilön välistä kiinteistön tai asuinhuoneiston kauppaa, vaihtoa tai vuokrasopimusta. Tällaisesta päätöksestä voisi aloitteen perusteella enää tehdä valituksen vain lain 137 §:n 1 momentissa tarkoitettu asianosainen, ei kunnan jäsen.

Kuntaliitto tunnistaa lakialoitteessa mainitun ongelman ja kannattaa aloitteen tavoitetta hillitä kunnallisvalituksen väärinkäyttöä.

Kuntalain 135 §:n mukainen kunnallisvalitus on valitusoikeudeltaan laaja: valitusoikeus on kunnan jäsenellä riippumatta siitä, koskeeko päätös hänen omia oikeuksiaan tai etujaan. Sääntely on rakennettu kunnallisen itsehallinnon laillisuusvalvonnan välineeksi, ei ensisijaisesti yksilön oikeusturvakeinoksi.

Laaja valitusoikeus voi avata myös mahdollisuuden tarkoitukselliseen päätösten täytäntöönpanon viivästyttämiseen ja haitantekoon. Eräissä tapauksissa on ollut havaittavissa myös kiristykseen viittaavia piirteitä. Vaikutukset kohdistuvat kolmeen suuntaan:

- Tuomioistuinlaitos kuormittuu asioilla, joissa ei ole todellista oikeussuojan tarvetta tai kuntalaisen kannalta merkityksellistä oikeudellista ulottuvuutta.
- Muut asianosaiset kärsivät päätösten täytäntöönpanon viivästyttämisestä ja oikeudellisen epävarmuuden pitkittymisestä.
- Kunnan hallinto sitoo merkittävästi työaikaa lausuntojen ja selvitysten laatimiseen.

Ongelman ratkaisemiseksi on esitetty erilaisia ratkaisuvaihtoja. Yleinen kunnallisvalitusoikeuden rajaaminen yksittäisten valitusoikeuden väärinkäyttäjien hillitsemiseksi kohdistuu pääosin muihin kuin valittajaan. **Kuntalaisten ja kunnan jäsenten kannalta olisi perusteltua arvioida ja etsiä sellaista ratkaisua, jossa vain valitusoikeutta väärinkäyttävän henkilön valitusoikeutta rajoitetaan.**

Kuntaliiton ratkaisuvaihtoehto

Kuntaliitto ehdottaa lakialoitteen jatkovalmisteluun arvioitavaksi sääntelyvaihtoehtoksi:

Säädetään tuomioistuimelle toimivalta rajoittaa määräajaksi yksittäisen henkilön tai yhteisön oikeutta hakea kunnallisvalituksella muutosta hakemuksen tehneen kunnan päätöksiin.

1. Menettely

Aloite. Tuomioistuin voisi määrätä kiellon kunnan hakemuksesta. Näyttötaakka edellytysten täyttymisestä olisi hakijalla.

Kuuleminen. Menettely olisi kontradiktorinen. Henkilölle tai yhteisölle, jota hakemus koskee, olisi varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen kiellon asettamista.

Arviointi. Tuomioistuin arvioisi itsenäisesti, täyttyvätkö laissa säädetyt edellytykset kiellolle.

Päätös. Kielto olisi aina määräaikainen ja tulisi voimaan heti. Ylempi tuomioistuin voisi muutoksenhaun yhteydessä kieltää täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi.

Välitön voimaantulo on perusteltu sillä, että ilman sitä kiellon vaikutus siirtyisi vuosilla eteenpäin ja instrumentti menettäisi merkityksensä juuri niissä tilanteissa, joita varten se säädetään.

2. Aineelliset edellytykset

Kiellon asettaminen edellyttäisi, että muutoksenhaku on luonteeltaan selkeästi valitusoikeuden väärinkäyttöä. Arviointi perustuisi objektiivisiin tunnusmerkkeihin, kuten esimerkiksi:

- valitusten lukumäärä ja ajallinen tiheys;
- valituksissa ei ole oikeudellista perustetta tai valitukset ovat toistuvasti perusteettomia;
- muutoksenhaun kohdistuminen laajasti kunnan toimintaan ja motiivina on kunnallisen päätöksenteon hidastaminen tai estäminen;
- valitukseen liittyy kiristysluonteisuutta, valittaja on valmis luopumaan valituksestaan vastiketta vastaan tai
- muutoksenhaun tosiasiallinen vaikutus päätösten täytäntöönpanoon ja kunnan toimintaedellytyksiin.

3. Soveltamisala

Soveltamisala	Sisältö
Kuuluu	Kunnallisvalitus eli kunnan jäsenen valitusoikeus

Soveltamisala	Sisältö
Ei kuulu	Asianosaisasiat sekä oikaisuvaatimus, tietopyynnöt, aloitteet ja hallintokante- lut

Rajaus on ehdotuksen kannalta keskeinen. Asianosaisen muutoksenhakuoi-
keus liittyy suoraan perustuslain 21 §:n oikeusturvatakeisiin, eikä siihen esi-
tetä puututtavaksi. Kunnan jäsenen valitusoikeus sen sijaan on lainsäätäjän
luoma laillisuusvalvontakeino, jonka reunaehdot voidaan harkita väljemmin.

4. Kiellon oikeusvaikutukset

Kiellon vastaisesti tehty kunnallisvalitus jätettäisiin tutkimatta. Ratkaisun
tekisi se tuomioistuin, jolle valitus on osoitettu, ilman asiaratkaisua. Ilman
tätä säännöstä kielto jäisi vaikutuksettomaksi.

Lopuksi

Kuntalain 135 §:n mukainen kunnallisvalitus on valitusoikeudeltaan laaja ja linkit-
tyy kunnalliseen itsehallintoon (PL 121 §). Sääntely on rakennettu kunnallisen itse-
hallinnon laillisuusvalvonnan välineeksi, ei ensisijaisesti yksilön oikeusturvakei-
noksi.

Kuntaliitto tunnistaa lakialoitteessa mainitun ongelman ja kannattaa aloitteen ta-
voitetta hillitä kunnallisvalituksen väärinkäyttöä. Kuntaliitto pyytää lakialoitteen
käsittelyn yhteydessä arvioimaan myös vaihtoehtoisia sääntelyvaihtoehtoja, joiden
oikeusvaikutukset ovat rajatumpia ja kohdistuvat täsmällisesti rajoituksen perus-
teena olevaan toimijaan, turvaten samalla kunnallisen itsehallinnon, kansanvaltai-
suuden ja kunnan jäsenten muutoksenhakuoikeuden.

SUOMEN KUNTALIITTO